

bylage 3102g

DRUKWERK

DEN HEER

.....

.....

PRINSENWEG 111
WASSENAAR

Lientje, de bankwerker uit Brabant

gaf welvaart terug aan ontredderd land

HIJ EN ZIJN HONDERDDUIZEND MAKKERS KUNNEN EEN KONINKRIJK REDDEN

„Terwijl de hoge omes beraadslaagden, ging Insulinde verloren”.
(Vrij naar een Romeinse geschiedschrijver).

„Batavia is thans een miljoenenstad met een bijzonder druk verkeer, waar de avondklok nog gehandhaafd is. Ik zou liever spreken van een reusachtig kamp, waar de mensen onder de meest ongunstige omstandigheden gehuisvest zijn. Waar de straatverlichting ontbreekt. Waar de waterleiding niet overal functioneert. Waar je zeker niet voor je plezier gaat wonen. Waar alles zo verschrikkelijk duur is. Waar gebrek is aan de meeste dingen, waaraan een mens behoefte heeft om zijn leven enigszins aangenaam te maken. Waar de bureaucratie nog erger is dan vóór de oorlog. Waar de corruptie in alle lagen en alle diensten een publiek geheim is. Waar....., waar....., enz. enz. tot in het oneindige, maar waar het belangrijkste, de rede van Hare Majesteit de Koningin van 7 December 1942, niet werd verstaan en zeker niet in praktijk gebracht. Vier ministers zijn nu hier aangekomen. Op de „Renville”, die voor onbepaalde tijd ter beschikking wordt gesteld, worden iedere dag onderhandelingen gevoerd. In de binnenlanden worden iedere dag talloze Chinezen en Indonesiërs vermoord, weggevoerd en aan hun lot overgelaten, nadat hun huizen zijn leeggeplunderd en verbrand. Schone woorden worden door de aether geslingerd. Zo zou ik door kunnen gaan, maar wat bereiken we ermee? Wij wachten met spanning en ongeduld op de Hercules, die deze Augiasstal kan schoonvegen.”

Dit schrijft een Indische intellectueel eind December 1947 naar Holland. Er ligt iets van wanhoop in zijn somber relaas en inderdaad, zoals 1948 begint, is er weinig hoop op een werkelijke wending-ten-goede in de toestand daarginds. Men praat en men praat..... terwijl duizenden Indonesiërs verhongeren en vermoord worden onder de terreur van rondzwerfende fanatici, aan wie Djocja de vrije teugel laat. Terwijl dagelijks Nederlandse militairen, tot werkeloosheid gedoemd, vallen door verraderlijk lood. „Staakt het vuren”, heet dat..... Ondertussen knijpt de armoede Nederland en Indië, eenmaal kostelijke domeinen der welvaart, nauwer en nauwer de keel toe. Ja, er is weinig hoop in ons hart. En toch.....

Er is een boek verschenen. Er verschijnen zoveel boeken, geschreven door beroemde lieden, die de „waarheid” komen vertellen en de „oplossing” aan de hand doen. Maar het boek, dat hier bedoeld wordt ¹⁾, hoort daar zeker niet bij. Het vertelt van de Nederlandse soldaat in Indië en heeft „geen andere pretenties dan dat gij hem hieruit zult leren kennen; met al zijn vreugden en zorgen, zijn gekanker en lef.” Het werd samengesteld „door drie hunner, die even naamloos wensen te blijven als de wapenbroeders, die met hun daden dit werk schreven in zweet, stof en modder.” Wij hebben geen commerciële belangen bij het loven van dit boek. Het is een eerlijk en eenvoudig relaas over eerlijke, eenvoudige Nederlanders in Indië, een openbaring voor allen, die gewend raakten aan „voorlichting” zoals Het Parool durft te geven: „Uit een dessa wordt op een majoor geschoten; de dessa wordt platgebrand. Putten? Nee, een dessa bij Cheribon.” „In een dessa zitten vermoedelijk extremisten; zij wordt gebombardeerd. Mei 1940 in Rotterdam? Nee, November 1947, ergens in Indonesië.”

Wie in „Soldaat Overzee” leest van het leven en streven van onze jongens, vervloekt de lafheid van zulk een „voorlichting”, verafschuwt de elementen, die het wagen de Nederlandse soldaat te vergelijken met Nazi-sadisten en Nazi-moordenaars. De Indische intellectueel, die schreef dat er met ongeduld wordt gewacht op de Hercules, die de Augiasstal in Indië kan schoonvegen, doet goed hem, als hij ooit komt, naar de broeinesten der anti-Nederlandse agitatie te verwijzen. Dáár moet de bezem over! Maar wat Indië betreft, kan hij vertrouwen op de gewone Nederlandse jongen, die er de voet aan wal zet en zijn taak begrijpt, spontaan en alle smadelijke aantijgingen als „moordenaar” en „koloniale imperialist” ten spijt. Mits hij in staat worde gesteld aan het werk te gaan! Uit „Soldaat Overzee” nemen wij in verkorte vorm het volgende ware verhaal over, dat voor zichzelf spreekt en dat wij, behalve in handen van iedere Nederlander, verspreid zouden willen zien over de gehele wereld, van Australië tot Amerika, overal waar men, als gevolg van een verkeerde voorstelling van zaken en een onvoldoende en meestal valse voorlichting, een radicaal onjuiste en voor ons funeste indruk heeft van de verhoudingen in Indonesië. Men leze

HET VERHAAL VAN LIENTJE

„Dit is het ware verhaal van Lientje.

Toen het grote gebied bij Soerabaja door de onzen bevrijd werd, riep de bataljonscommandant Lientje bij zich; Lientje was een Brabantse bankwerker, sergeant en overtuigd sociaal-democraat. De commandant zei hem onder de bevolking te gaan werken. Lientje zocht zich een helper en tolk in een in de streek geboren en getogen Nederlander, trok een wit hemd aan, zette een zonnebril op en ging ongewapend de kampongs in.

Zij hielden conferenties met dorps- en districts- hoofden; soms merkten zij, dat het hoofd impopulair was bij de bevolking; zij zetten hem af en lieten de bevolking een nieuw hoofd kiezen, benoemden hem en stonden hem ter zijde met raad en daad. Zij legden de vergaderingen uit, hoè noodzakelijk het was dat er eindelijk iets gedaan werd voor de zo veel geplaagde bevolking. De noodzakelijke rust en veiligheid werden gewaarborgd, er zou hulp komen voor de hongerigen en zieken, maar in de eerste plaats moest de bevolking zelf aan het werk.

De tolk vertaalde Lientje's sappige Brabants en de dorps- en districtshoofden knikten: Inggih (Jawel). Lientje en zijn helper lieten het er niet bij zitten en hielden persoonlijk toezicht. Lange en hete dagen zwierven zij rusteloos rond; verzakte huisjes werden gerepareerd, plassen en modderpoelen gedempt, moerassige erven gedraineerd, onkruid verwijderd en de velden bewerkt. Zij zorgden ervoor, dat er voedsel kwam en nood-kleding, dat er polikliniekjes geopend werden en dat de bevolking angst en schuwheid overwon en zich liet helpen. Zij vonden een kanaal dat practisch dichtgeslibd was met vuil en modder, zodat er niet voldoende water kwam om de dorstende velden te bevoeien. Lientje sprak met de mensen; wekenlang hebben de kampongs vrijwillig honderden krachten geleverd, die het kanaal uitbaggerden over vele kilometers afstand. Het water kon weer vrijelijk stromen; over de sawah's klonk weer het murmelende geruis van water. Lientje sprak met het Binnenlands bestuur en kreeg bibit (jong rijstgewas), medicijnen en nood-

1) „Soldaat Overzee”, uitgave H. L. Smit en Zoon, Hengelo 1947. Prijs f 3.50.

kleding los. Hij verdeelde het onder de mensen. Hij wees hen op de kapotte bruggetjes: „Hoe moet het, als jullie vrouwen of kinderen daar doorheen zakken, schamen jullie je niet voor je onachtzaamheid?” Er kwamen nieuwe, sterke bruggen.

Terroristen bliezen een belangrijke brug op. Lientje sprak er met de bevolking over, dat deze voor haar zeer gewichtige brug weer in orde moest komen. „Wij durven niet”, zeiden de mensen, bang voor de wraak der extremisten. Lientje beloofde met soldaten terug te zullen komen ter bescherming, maar toen hij dagen later zijn belofte verwezenlijkte, vond hij een gekrioel van mannen bij de brug, die al voor driekwart gerepareerd was. De mannen lachten hartelijk om zijn verbazing.

Lientje en zijn helper kregen de naam van „Vader der dessa's en Zoon van den Vader”. Zij werden de vertrouwden der dessa-hoofden en de vrienden van de bevolking. Men kwam bij hen om hulp en nooit zal Lientje die eerste keer vergeten, dat door de nacht een eenvoudig kampongmannetje bij hem kwam om te vertellen, dat terroristen bommen hadden gegraven in een weggetje. Hij kwam de weg wijzen en de soldaten, die meteen mee terug gingen, vonden twee vliegtuigbommen.

Er kwam rust en welvaart in de kampongs. Passars werden geopend en vele mensen gingen naar de naastbijgelegen stad met manden vol veldvruchten en kippen. Zij maakten een omweg om langs Lientjes huis te gaan en brachten een kip, een mandje vruchten of een handvol eieren. „Voor den Vader”. Simpele blijken van dankbaarheid van een volk dat bewust ontwaakte uit de nachtmerrrie, maar geen woorden vinden kan om de dank uit te spreken. Als Lientje thuis komende de gaven vond, foeterde hij zijn onschuldige djongos uit: „Ge mut 't niet aanneme van dieje arme doonders...” Maar steeds weer lagen de eenvoudige gaven op zijn deurdrempel. Lientje kreeg het druk en opende een bureau met kaartsysteem, schrijvers en een klerk. Hij formeerde een eigen inlichtingendienst en had overal zijn vertrouwensmannen in de kampong.

Toen er weer volksschooltjes waren en de laatste rijstooft een overweldigend succes was, zodat de bevolking vele maanden gevrijwaard was tegen hongersnood, kwam een delegatie Lientje uitnodigen voor een feest. En of Lientje de soldaten ook vragen wou. Elke soldaat, die zich vrij kon maken, was van de partij; nachten lang werd er feest gevierd en vele kampongpleinen werden gebruikt, want de bevolking van vijf en dertig kampongs nam deel.

In het hol van de leeuw.

En steeds maar verder ging Lientje. Zijn naam en faam dongen door tot over de demarcatielijn. Er kwamen geheime boodschappers: De T.N.I-leiding wilde kennis maken met Lientje.

Lientje ging met hen mee langs honderd onvermoe-

de binnenweggetjes en sluipgangen. Soms was er beweging in de struiken en loerde een donker gezicht over de loop van een mitrailleur. „Pas op”, zei de gids soms en dan wist Lientje, dat hij bijna op een landmijn was gestapt of gestruikeld over het trekkoord van een vliegtuigboom. Zij kwamen bij het huis, waar de TNI-officieren wachtten. Lientje zag, dat hij omsingeld was door wel honderd soldaten. De officieren gedroegen zich correct en spraken zuiver Nederlands. Zij wilden praten „Dat kèn”, zei Lientje. Zij spraken over vele dingen, maar zij begrepen elkaar niet. Lientje wilde niet over militaire dingen praten en hij wilde helemaal niet officier van de TNI worden. „Ik ken niet met jullie praten”, legde hij uit, „jullie zijn dom”. De officieren werden kwaad en Lientje verklaarde zijn woorden. „Kijk maar 's om je heen. Dit gebied staat onder jullie bescherming en wat zie ik? Onbewerkte sawah's, onverzorgde kampongs en zieke mensen. De mensen zijn niet rustig genoeg om hun gewone werk te doen, want steeds nog wordt er gerampokt door benden, die zich soldaten van jullie noemen; dat staan jullie toe, dat er misbruik gemaakt wordt van jullie naam. Zie eens om je heen, de mensen zijn uitgemergeld van de honger, maar jullie soldaten zien er goed uit en jullie leiders nóg beter. Als jullie niet dom waren kon het anders; jullie kunnen er voor zorgen, dat er niet meer gerampokt wordt, dat er weer rust heerst, zodat de mannen hun velden kunnen bewerken en de vrouwen haar tuinen wieden; dat de modderpoelen verdwijnen en de bruggen hersteld worden.”

Grimmig zeiden de officieren, dat Lientje maar eens over een paar weken moest terugkomen, dan kon hij zien dat ze niet dom waren. Hij kwam terug en er was rust en orde in de kampong. Hij gaf de officieren een sigaret, en zij boden hem een goede maaltijd. Bij het natafelen vroegen ze terloops, wat er nog meer gedaan kon worden.

Als Lientje zijn er zovelen.

En zo gaat hij rond; Lientje, de bankwerker uit Brabant. Rusteloos, levensgevaar en alle risico's ten spijt, alle moeilijkheden opzij wrikkend met zijn massieve schouders en staalblauwe ogen. Waar hij kwam, zette hij het eigen stempel op de kampongs: dat van noeste arbeid aan een wezenlijke opbouw.

Als Lientje zijn er zovelen. Soldaten van de Militaire Inlichtingendienst, van de Militaire Politie en Koninklijke Maréchaussee. In elke voorpost is een klein detachement van dergelijke soldaten, dat uitzwerft in de kampongs en dessa's en een intensief contact onderhoudt met de bevolking. Deze soldaten registreren de kampongbevolking en houden toezicht op alles, wat in- of uitgaat. Zij controleren de passarprijzen, zij adviseren bij rijstooft en sawah-bevloeiing, waken tegen diefstal en rampokpartijen; zij zijn de ogen en oren van het leger en staan met inzet van heel hun persoonlijkheid voor de belangen van het volk.”

Het verhaal van Lientje is waar gebeurd en dateert uit de tijd, „dat de soldaat overzee zich met groeiende onrust bleef verbijten aan zijn kant van een demarcatielijn, waarachter hij grove willekeur en de diepste, mensonterende ellende wist.” Daarna kwam de politieke actie en thans „heeft de soldaat overzee nieuwe demarcatielijnen. Zijn hart weet de oplossing. Maar zij, wier harten deze ellende nooit ontmoetten, beraadslagen nog.”

„Zijn hart weet de oplossing”. De oplossing, inderdaad. Het verarmde en uitgemergelde Nederland heeft, ver

boven zijn krachten, een groot leger naar Indonesië gestuurd. Het kwam recht en veiligheid brengen in een door Japanse terreur en ophitsing verwilderd land. Maar het eindeloze woord heeft de daden verdrongen; in de chaos der discussies heeft men vergeten, dat de beste oplossing het meest voor de hand ligt. Geef de Nederlandse soldaten hun kans om het grote werk der pacificatie van geheel Insulinde te volbrengen! Dit moet de bede zijn van heel ons volk. Wij kunnen vertrouwen op Lientje en zijn makkers. De Indonesiërs ook. De wereld kan op hen vertrouwen. Daarvoor zijn zij jonge Nederlanders, die van aanpakken weten en van orde, die wars zijn van chaos en terreur, onvrijheid en onderdrukking!

*„Daaglijks vallen in de tropen
door het extremistenlood
Neerlands zonen, Neerlands hope:
onder palmen loert de dood.
Daarom vraag ik: hoelang blijven
Indië en Nederland,
nu het schuim blijft bovendrijven,
tegen het bestand bestand?
Zal men dit heus laten duren
tot het Koninkrijk vergaat, —
of brengt ons te elfder ure
redding eindelijk: de DAAD?”*

Palpius.

Geeft dit papier door en bespreekt dit onderwerp in de kring van Uw vrienden en bekenden! Slechts door samenwerking van ons allen kan nog tijdig een andere koers worden gevolgd, opdat eenmaal betere dagen zullen aanbreken!

Meerdere exemplaren op aanvraag te verkrijgen: Prinsenvweg 111, Wassenaar, giro 155923. Bijdrage in de kosten wordt gewaardeerd en is een vereiste voor het doeltreffend voortzetten van deze actie.